

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Vlaanderen versnelt!
Eén gezamenlijke meerjarige internationaliseringsstrategie voor de
Vlaamse economie 2017-2021 : Een stand van zaken

1. Inleiding

In uitvoering van het Vlaams regeerakkoord 2014-2019 heeft Flanders Investment & Trade (FIT) werk gemaakt van één gezamenlijke meerjarige internationaliseringsstrategie voor de Vlaamse economie. FIT bracht tussen september 2015 en juni 2016 meer dan 150 bedrijven, middenveldpartners, kennisinstellingen en overheidsactoren samen. Het resultaat van deze co-creatie is een meerjarige strategie voor een **unieke samenwerking tussen de vele actoren, die de internationalisering van de Vlaamse economie zal versnellen.**

De noden van de bedrijven waren het vertrekpunt voor deze strategie. Meer samenwerking en minder versnippering om:

- bedrijven met internationale groeiplannen nog beter te ondersteunen,
- ons imago in het buitenland te versterken
- de belemmeringen voor internationale groei weg te werken.

De scope van deze strategie ligt op **internationale vermarkting van producten en diensten** en het **aantrekken en behouden van directe buitenlandse investeringen**, die nodig zijn om internationale groei te verzekeren en het Vlaams economisch weefsel te versterken.

Deze strategie bepaalt welke inspanningen alle actoren gezamenlijk moeten leveren om de internationalisering van de Vlaamse economie te versnellen. Door krachten te bundelen renderen de inspanningen beter.

Het belangrijkste criterium voor het succes van deze strategie is dat **alle actoren nog beter samenwerken**. Het co-creatieproces dat aan de basis lag van deze strategie heeft een sterke betrokkenheid van bedrijven en actoren verzekerd en een engagement opgeleverd voor de uitvoeringsfase van de strategie.

De uitvoering van de strategie is **gestart in de zomer van 2017** en is nu meer dan anderhalf jaar aan de gang.

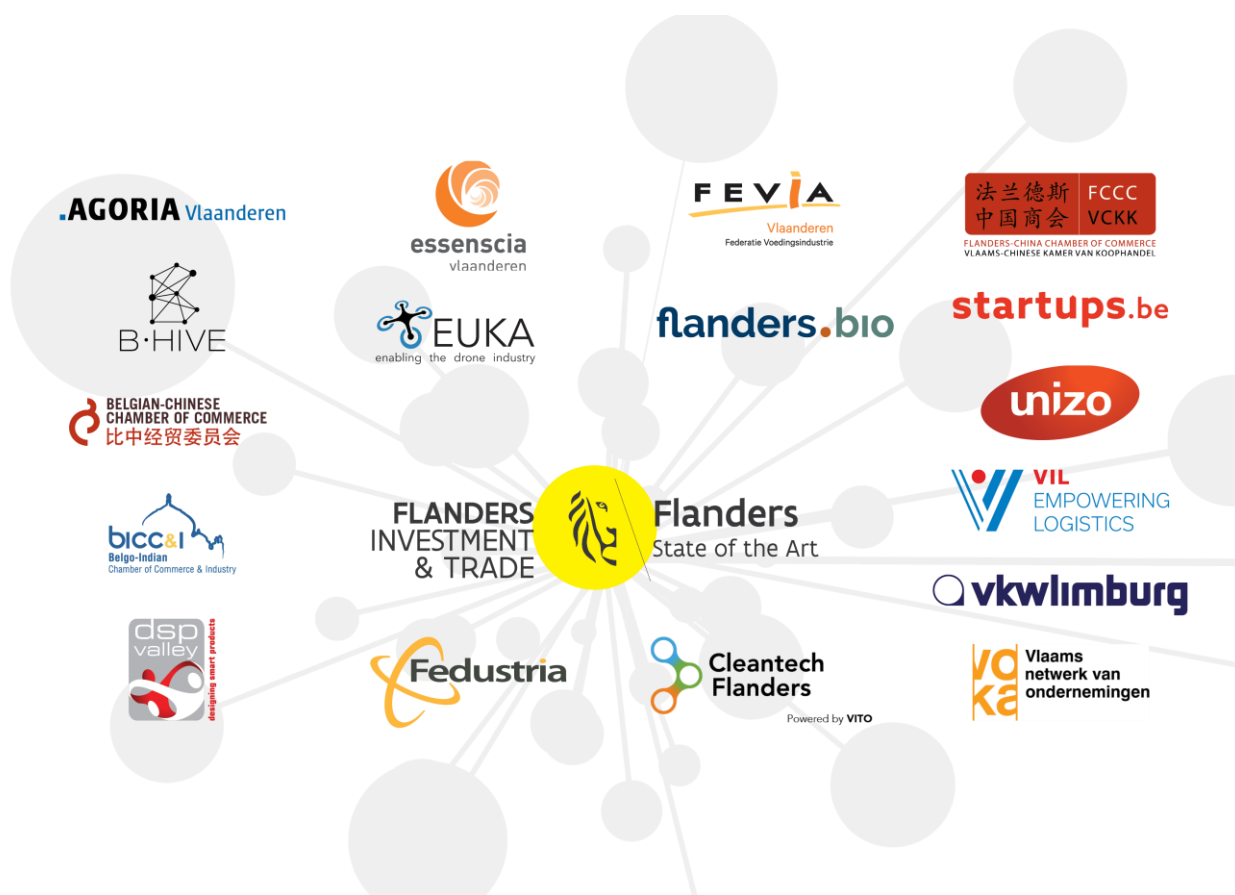
2. Uitvoering op 2 sporen

De uitvoering van de strategie Vlaanderen Versnelt! verloopt op 2 sporen.

2.1. Partnerschappen met FIT

- 17 structurele partnerschappen

FIT heeft in oktober 2017 in aanwezigheid van de minister-president van de Vlaamse Regering 17 structurele partnerschappen afgesloten met middenveldspelers en clusters. De partnerschappen lopen tot 2021.

Het principe van de partnerschappen is dat de expertise van de partners en die van FIT worden samengelegd in functie van scherpe doelstellingen. Dat biedt de meeste meerwaarde voor de bedrijven. Bijgevolg is gekozen voor een 50/50 financiering. De financiering geldt voor werkkraft en een percentage overheadkosten. Voor de financiering van de partnerschappen is op de begroting van FIT in 900.000 euro per jaar voorzien, voor een totaalwaarde van activiteiten van 1.800.000 euro.

In de partnerschappen staat de strategie Vlaanderen Versnelt! centraal. Met elk van de partners apart is een set aan doelstellingen onderhandeld die uitvoering geven aan de strategie, en waarin FIT en de partner samenwerken of complementair aan elkaar handelen.

De pakketten en de financieringsbedragen verschillen per partner.

De resultaten worden jaarlijks geëvalueerd, en de doelstellingen kunnen in functie daarvan bijgestuurd worden. Er kunnen ook nieuwe doelstellingen opgenomen worden in functie van de actualiteit. Sensibilisering i.v.m. brexit is daar een voorbeeld van.

FIT beheert de partnerschappen via accountmanagement. De accountmanagers bij FIT hebben regelmatig overleg met de partners, en kunnen waar nodig bijsturen in functie van de doelstellingen. Regelmatig organiseert FIT partnerdagen, waarbij het alle partners bij elkaar brengt. Tijdens deze partnerdagen wordt ook onderlinge samenwerking gestimuleerd. FIT tracht de partnerdagen te organiseren op momenten dat de partners ook het buitenlandse netwerk van FIT kunnen ontmoeten zodat ze hen beter leren kennen en eventueel ook mogelijke acties en nieuwe samenwerkingen kunnen aftoetsen.

Een eerste algemene evaluatie van de partnerschappen als instrument, leverde enkele verbeterpunten op, eigen aan de opstartfase van een nieuwe manier van werken.

De partners evalueerden het instrument vooral als zeer positief.

De partnerschappen zorgen voor:

- stabiliteit voor de partners waardoor ze op langere termijn kunnen werken,
- voor meer informatie-uitwisseling,
- voor een betere coördinatie van activiteiten, etc.

Partners zien ook potentieel voor meer gezamenlijke visie en agendasetting.

De vraag naar verderzetting van het instrument en verdieping ervan is unaniem.

- o **6 Clusterpacten met de speerpuntclusters**

FIT heeft een formelere vorm van samenwerking opgezet met de 6 speerpuntclusters (via een luik internationalisering in de clusterpacten, zonder financiering): Blauwe cluster, Catalisti, Flanders' Food, Flux50, SIM en VIL.

- o **4 Partnerschappen met strategische onderzoekscentra**

FIT sluit partnerschappen af (zonder financiering) met de 4 strategische onderzoekscentra: Imec, VIB, Flanders Make en VITO.

De activiteiten die men samen zal organiseren of waarin men elkaar zal ondersteunen, dragen bij tot de realisatie van de strategie Vlaanderen Versnelt!

Verder werken vele van de structurele partners, clusters en onderzoekscentra mee aan een of meerdere doelstellingen van de strategie Vlaanderen Versnelt!

2.2. Partnerprojecten met Europese financiering.

Er zijn 2 EFRO-oproepen gelanceerd voor de uitvoering van de strategie Vlaanderen Versnelt!

Op de oproep 122 (Bevorderen van een internationaal ondernemersklimaat. Creatie van strategieën voor de internationalisering van de Vlaamse economie) van 2016 zijn 2 projecten geselecteerd. Deze projecten zijn gestart in de zomer van 2017 en lopen tot halfweg 2019:

- Het project van Flanders Investment & Trade i.s.m. het Agentschap Innoveren en Ondernemen voor een waarde van 2.000.057 euro, waarvan 40 % EFRO financiering,

45% Hermes financiering en 15% eigen financiering. Via dit project wordt een groot deel van de strategie Vlaanderen Versnelt! uitgevoerd.

In dit project worden tools en nieuwe instrumenten ontwikkeld die de internationalisering van de Vlaamse economie moeten versnellen in de toekomst. Het moet de nodige basisinstrumenten voorzien die de dienstverlening van FIT in de toekomst kan versterken, en die de samenwerking met en tussen de partners in internationalisering moet faciliteren.

- Het project van het provinciebestuur Vlaams-Brabant i.s.m. met Leuven Mindgate, Flanders Bio en DSP Valley “Internationalisering Medtech, biotech, Regmed” voor een waarde van 355.160,18 euro, waarvan 40% EFRO financiering, en 60% eigen financiering. De provincie Vlaams-Brabant wil de internationalisering van Vlaamse ondernemingen stimuleren, en buitenlandse actoren die een toegevoegde waarde hebben voor het ecosysteem in de sector van medtech/biotech/regmed behouden en aantrekken.

Op de oproep 136 (Internationaliseren en verankeren van bedrijven) van 2018 zijn 6 projecten geselecteerd. Deze projecten zijn gestart in het najaar van 2018 en lopen tot het najaar van 2020:

- Het project van Unizo in de doelstelling “meer bedrijven doen internationaliseren”, via sensibilisering, informatie, en peer learning, met een focus op digitalisering en China.
- Het project van Agoria en Sirris in de doelstelling “meer bedrijven doen internationaliseren”, via kennis en begeleiding, met een focus op digitale groeibedrijven.
- Het project van VOKA in de doelstellingen “meer bedrijven doen internationaliseren, meer bedrijven hier verankeren”, via sensibilisering, peer learning, matching en oriëntering bij starters en groeiers, en retentie.
- Het project I²PP van 4 provinciale besturen in de doelstelling ‘meer bedrijven doen internationaliseren’, met een focus cleantechbedrijven en China.
- Het project van B-Hive in de doelstelling “meer bedrijven doen internationaliseren”, via kennisdeling en ondersteuning met een focus op digitale groeiers.
- Het project van de Vlaamse Confederatie Bouw in de doelstelling “meer bedrijven doen internationaliseren” via sensibilisering en peer learning, met een focus op bouwbedrijven.

Voor deze projecten is voor 1.211.361 in EFRO-financiering voorzien en voor 564.838 aan Hermes-middelen.

3. Overzicht doelstellingen: eerste resultaten

Internationalisering is de levensader van de Vlaamse economie. Vlaamse bedrijven moeten de grens over om te groeien, en de Vlaamse economie heeft buitenlandse investeerders nodig om sterker te worden. De wereldmarkt wordt echter steeds concurrentiëler. Om onze concurrentiepositie te behouden, en dus jobs in Vlaanderen te behouden en nieuwe te creëren, moeten Vlaanderen een versnelling hoger schakelen.

De strategie biedt een antwoord op de vraag ‘Wat is er nodig om de internationalisering van de Vlaamse Economie te versnellen?’

Doelstelling 1: Vlaanderens internationale positie versterken in 5 domeinen

Vlaanderen heeft een uniek potentieel. Nergens anders ter wereld zijn er zo vele jonge én mature, Vlaamse én buitenlandse bedrijven, en excellente kennisinstellingen op zo'n kleine oppervlakte te vinden als in Vlaanderen. Daardoor ontstaat gemakkelijk kruisbestuiving tussen verschillende domeinen en ontwikkelen we innovatieve oplossingen voor complexe maatschappelijke problemen. Vlaanderen biedt “**Creative solutions for a complex world**” en dat moeten we als *unique selling proposition* internationaal sterker in de kijker zetten.

In de strategie zijn vijf waardenketens en domeinen geselecteerd:

- Life Sciences & Health
- Food
- Solution Driven Engineering & Technology
- Smart Logistics
- Sustainable Materials, Resources & Chemistry

Deze 5 waardenketens en domeinen sluiten enerzijds aan bij de langetermijnstrategie van de Vlaamse Regering, Visie 2050 en de ontwikkelde transitieprioriteiten en anderzijds bij het beleid rond innovatieclusters en de Europese innovatieprojecten waarin Vlaanderen betrokken is in het kader van Horizon 2020 en andere financieringskanalen.

Eerste resultaten: Branding toolkits met USP van Vlaanderen

Dit is een belangrijke doelstelling in het EFRO -project FIT-Agentschap Innoveren en Ondernemen.

- Co-creatietraject met meer dan 100 bedrijven, kennisinstellingen, overheden en clusters voor elk van de 5 domeinen om de USP (*unique selling proposition*) van Vlaanderen te bepalen: waarin onderscheidt Vlaanderen zich écht t.o.v. andere landen binnen dit domein? In dit traject zijn uiteraard vele van de structurele partners van FIT, de speerpuntclusters, innovatieve bedrijfsnetwerken, en strategische onderzoekscentra actief betrokken.
- Uitwerking van een branding toolkit voor elk van de 5 domeinen, dat ter beschikking zal staan van alle bedrijven en organisaties die dit willen gebruiken ter ondersteuning van hun eigen marketing, en die de basis zijn voor FIT om de domeinen in de toekomst te verwerken in de gerichte marketing in het buitenland (gericht op potentiële investeerders, potentiële afnemers van Vlaamse producten en diensten, en potentiële partners voor Vlaamse bedrijven of clusters)

Deze branding tools zullen voorgesteld worden op de tweede editie van het Flanders International Economic Forum (tevens het slotevent van dit EFRO-project) op 7 mei 2019.

Doelstelling 2: Méér bedrijven doen internationaliseren, méér bedrijven hier verankeren.

Vlaanderen moet blijvend inspanningen leveren om Vlaamse bedrijven te doen internationaliseren.

Bedrijven en actoren zijn van mening dat er in de bedrijfswereld nog potentieel is voor internationalisering. Dat potentieel willen we vergroten, de vijver vergroten als het ware. Bedrijven met potentieel gericht detecteren en nog beter begeleiden is nodig. Hiervoor kunnen de vele actoren in Vlaanderen de krachten bundelen.

Ook al is Vlaanderen een open economie en noemen we ons verbonden met de wereld, toch ontbreekt het vaak aan een voldoende brede internationale mindset. Niet alleen bij bedrijven, maar ook in het onderwijs waar toekomstige bedrijfsleiders of exportmanagers gevormd worden, en bij administraties. Daarnaast zijn hier al heel wat internationale bedrijven actief, van wie de hoofdkwartieren voortdurend evalueren of deze locatie de beste is voor de (uitbreiding van) activiteiten van het bedrijf. Op tijd inzicht krijgen in deze evaluaties, biedt kansen om het bedrijf te ondersteunen om uitbreiding hier te realiseren of activiteiten hier te houden.

Eerste resultaten: doelgroepen beter bereiken

- Doelgroep startups en scale-ups :
 - o FIT heeft contacten uitgebouwd met het netwerk van organisaties die met startups en scale-ups werken (incubatoren, acceleratoren, startersorganisaties, etc.). FIT heeft intensief aan sensibilisering gedaan, en zich als dienstverlener voor bedrijven die internationaal willen gaan, geïntroduceerd. De link tussen deze organisaties en FIT is nu gelegd.
 - o De extra noden van deze doelgroep zijn goed gedefinieerd en FIT kan in een volgende fase zijn eigen dienstverlening waar nodig aanpassen, afhankelijk van de beschikbare budgettaire ruimte.
 - o FIT heeft ism partners een aantal events georganiseerd in het kader van het actieprogramma die gericht zijn op deze doelgroep, zoals SXSW in Austin, VS, London Unbound, het starterspaviljoen tijdens de Exportbeurs, en een startersmissie naar Portugal.
 - o Er is een aanzet gedaan voor een aangepaste exportmeter voor deze doelgroep. Na afname van een exportmeter krijgen bedrijven een goede kijk op de processen van hun bedrijf die belangrijk zijn voor internationalisering, en kennen ze de mate waarin hun exportplannen haalbaar zijn.

- Doelgroep vestigingen van buitenlandse bedrijven:
 - o In samenwerking met het Agentschap Innoveren en Ondernemen is een meer gerichte aanpak uitgewerkt om vestigingen van buitenlandse bedrijven **proactief** te benaderen, en indien gewenst extra te ondersteunen, bijvoorbeeld te helpen om een goede argumentatie op te bouwen t.o.v. het hoofdkwartier van deze bedrijven om hun vestiging in Vlaanderen te behouden, of een goed beeld te geven van het Vlaamse instrumentarium aan ondersteuning dat voor hen van toepassing is. Er is bij FIT een retentiemanager aan de slag die in deze heel nauw met VLAIO samenwerkt.

- Doelgroep buitenlandse startups en scale ups.
 - o FIT test samen met het Agentschap Innoveren en Ondernemen uit hoe het Vlaanderen aantrekkelijker kan maken voor buitenlandse start ups en scale ups.

Aan deze doelstelling is gewerkt in het EFRO project van Flanders Investment & Trade i.s.m. het Agentschap Innoveren en Ondernemen.

In alle structurele partnerschappen is ook een doelstelling ingevoegd over sensibilisering van Vlaamse bedrijven voor internationalisering, en over hun signaalfunctie ivm retentie.

Doelstelling 3: Minder hindernissen voor bedrijven en meer transparantie

Bedrijven in Vlaanderen ondervinden nog vaak belemmeringen in internationaal zakendoen, niet alleen in het buitenland, maar ook hier. Een aantal knelpunten wegen ook door in de beslissing van buitenlandse investeerders om in Vlaanderen of elders te investeren of uit te breiden. Vlaamse en Belgische regelgeving en administratieve procedures worden als complex ervaren. Bedrijven worstelen ook te vaak met belemmeringen op nieuwe markten buiten Europa. Tarifaire, maar ook andere belemmeringen i.v.m diensten, openbare aanbestedingen, ... kunnen via een gericht Europees handelsbeleid (Vrijhandelsakkoorden) weggewerkt worden. Er duiken echter meer en meer niet-tarifaire belemmeringen op extra-EU als gevolg van een protectionistische reflex. Het aantal gesignaleerde belemmeringen is bijna verdrievoudigd in de laatste 5 jaar, voornamelijk in landen als China, India, Rusland, Turkije, maar ook de VS. Het betreft niet alleen de sectoren voeding, maar ook technologische sectoren. Er zijn meer en meer belemmeringen bij bv. aanbestedingen, of extra voorwaarden i.v.m licenties of certificaten. Ook intra-EU groeit dit probleem. Hoewel er een eenheidsmarkt is in Europa voeren sommige landen toch belemmerende regelgeving in. Daarnaast zorgen consumenten voor een grotere druk op aankopers om meer lokale producten aan te bieden, waardoor Vlaamse exporteurs minder kans maken. We zetten Vlaamse bedrijven aan om zoveel mogelijk belemmeringen te melden, o.a. via het Meldpunt Handelsbelemmeringen bij FIT, zodat ze in samenwerking met Belgische bevoegde instanties bilateraal of Europees zo snel mogelijk weggewerkt kunnen worden.

Verschillende type bedrijven hebben zeer uiteenlopende behoeftes, en dit in verschillende fases van hun internationaliseringsproces. In Vlaanderen bieden heel veel actoren diensten aan. Bedrijven geven aan dat ze soms door de bomen het bos niet meer zien. Ze verwachten meer transparantie en meer commerciële feeling.

Vele actoren in Vlaanderen zijn ook in het buitenland actief, vaak met economische missies. Het Vlaams Regeerakkoord wijst erop dat een versnipperd optreden in het buitenland ook een risico op imagoschade kan inhouden, waardoor Vlaanderen opportuniteiten of buitenlandse investeringen kan mislopen. Er is gewerkt aan meer afstemming, o.a. op het spoor van de structurele partnerschappen om activiteiten meer op elkaar af te stemmen zo aan de beoogde efficiëntie en schaalvergroting te werken. Ook de branding toolkit uit doelstelling 1 zal ertoe bijdragen dat we met alle actoren eenzelfde sterk imago van Vlaanderen in de markt zetten in het buitenland.

Eerste resultaat: platform veroverdewereld.be

Met Veroverdewereld.be heeft FIT samen met zijn partners een website gecreëerd voor Vlaamse bedrijven die willen deelnemen aan events wereldwijd over internationaal ondernemen en voor organisatoren van events die focussen op internationaal ondernemend Vlaanderen.

- Vlaamse bedrijven vinden op 1 centraal overzicht alle acties van alle aanbieders. Ze kunnen zoeken op landen en sectoren.
- Organisatoren kunnen via deze website hun acties aankondigen en promoten.
- Organisatoren vragen via deze website ook de medewerking van FIT indien nodig en op een efficiënte en digitale manier.

Het doel van deze website is:

- Meer transparantie voor bedrijven door 1 centraal platform.
- Meer transparantie voor al wie in het domein internationalisering actief is: alle organisatoren van missies bijvoorbeeld, zijn hierdoor beter op de hoogte van andere initiatieven, en dit kan aanleiding zijn om bv. krachten te bundelen en samen te werken. Organisatoren kunnen overheden zijn (departementen Vlaamse overheid, steden, provincies, kennisinstellingen) of ondernemingsorganisaties en clusters.
- Acties van alle organisatoren beter op elkaar afstemmen, en werken aan een meer tijdige en geïntegreerde planning, die onze reputatie in het buitenland ten goede komt.
- De ondersteuning van het buitenlands netwerk van FIT efficiënter inzetten. Vele acties zijn immers ofwel in samenwerking met FIT of een organisator vraagt de ondersteuning van een FIT-kantoor in het buitenland. Om de vaak beperkte capaciteit van het FIT-kantoor efficiënter in te zetten en toch zoveel mogelijk partners te kunnen blijven ondersteunen, is een betere afstemming en jaarplanning nodig.

Ook voor Vlaamse en lokale overheden.

Het is belangrijk dat in dit centraal overzicht ook de missies of andere activiteiten met een economisch internationale focus van Vlaamse ministers, departementen, provincies en steden zijn opgenomen. Immers, de website vermeldt niet enkel events waarvoor alle Vlaamse bedrijven kunnen inschrijven. Ook acties zonder open inschrijvingen worden gepubliceerd omdat dit relevant kan zijn voor andere partijen:

- Een bezoek van een Vlaamse minister aan een bepaald land kan interessant zijn voor bedrijven die met de overheden van dat land zaken doet, het kan hun zaak vooruit helpen.
- Bedrijven en organisaties kunnen zich informeren over welke provincies goede contacten heeft in welke landen.
- Etc.

We willen immers streven naar een maximale transparantie en het potentieel voor synergie vergroten en daarom wil ik graag alle Vlaamse ministers en overheden aansporen om van dit platform gebruik te maken, zeker als zij een beroep willen doen op de ondersteuning van de Economische Vertegenwoordiging van FIT in het buitenland of hen bij de missie betrekken. Er is een gebruikerspolicy voorzien.

Het is van het grootste belang dat we in het buitenland met één stem spreken en van alle gelegenheden gebruik maken om de banden te versterken en samen aan een goed imago te bouwen.

Het platform veroverdewereld.be wordt op 5 april 2019 officieel gelanceerd. De minister-president nodigt de andere leden van de Vlaamse Regering uit om het gebruik van veroverdewereld.be te stimuleren bij alle actoren in Vlaanderen, en de communicatie over het platform bij een breed publiek te ondersteunen.

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING
VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN
ONROEREND ERFGOED

Geert BOURGEOIS